

Онлајн курс: Мобилизација на чинители за успешни Структурни Реформи

КАКО ДА ГИ УСОГЛАСИТЕ ИНТЕРЕСИТЕ НА РАЗЛИЧНИТЕ ЧИНИТЕЛИ

Повеќето структурни реформи ги чинат нешто некои од чинителите, тие не добиваат само придобивки. Ова е така затоа што реформите се структурни, односно тие ги менуваат структурите во коишто се работи како луѓето работат и ги заработуваат своите приходи. Оние кои имаат корист од моменталната состојба - или структурата - ќе се соочат со несакани трошоци кога структурата ќе се смени преку реформи.

Кога разговарате за реформа со чинителите, **тие првенствено ќе зборуваат за реформата од нивна сопствена гледна точка**, т.е. во зависност од тоа како реформата ќе влијае на нивната сопствена ситуација. Ова може да биде многу вредно и корисно и доколку ги земете предвид нивните коментари може да ви помогне да ја направите реформата уште подобра и поефективна. Но, **ако интересите на оние кои претпочитаат да ја задржат сегашната структура** - т.е. да нема никаква или многу мала реформа **надвладаат, резултатот ќе биде токму тоа - никаква или мала реформа без вистински ефект врз подобрувањето на сегашната состојба**.

Ајде да размислиме за некои примери.

- a. **Либерализација на пазарот (енергија, транспорт, трговија / интеграција) - сегашните големи играчи** на пазарот ќе се соочат со посилен конкуренција и ќе ги загубат своите приходи. Ова важи и за нивните работодавци. **Цените за** потрошувачите, исто така, нормално ќе се зголемат, како резултат на либерализацијата, барем на краток рок, а особено ако тие се директно или индиректно контролирани од страна на владата.
- b. **Истата логика се однесува и на другите мерки преку кои се поставуваат поголеми барања за квалитет и конкурентност** - зазеленување на производството, еколошки стандарди, повисоки стандарди за квалитет на образовните институции итн.
- c. **Мерки за активирање на пазарот на трудот** - кога ќе го поврзете правото за добивање на надоместок за невработеност или придобивките од социјално осигурување со активното барање и прифаќање на работни места, луѓето кои порано беа во можност да добијат бенефиции без овој услов, ќе изгубат.
- d. **Намалување на нелегалната економија** - ова го прави деловното опкружување пофер за деловните субјекти во легалната економија, но некои од неформалните работни места и бизниси може да ги снема поради повисоките трошоци за да опстојуваат на легален начин.
- e. **Олеснување на процесот** - кога ќе го намалите времето за добивање лиценца за работа од 2 години на 2 месеци, се чини дека тоа ќе им користи на сите. Но, **оние кои**, во денешното комплицирано опкружување, **веќе имаат лиценца или се во можност да ја добијат побрзо од другите** - затоа што се

повешти во справувањето со регулативата, подобро поврзани или повеќе подготвени да плаќаат мито - ќе ја изгубат својата конкурентна предност.

ЗА КОИ ТРОШОЦИ ТРЕБА ДА СЕ ГРИЖИМЕ И КАКО МОЖЕ ДА ГИ КОМПЕНЗИРАМЕ ЧИНТЕЛИТЕ?

Сите што губат или се соочуваат со трошоци ќе се обидат да се спротивстават на реформата, на пример преку нивниот претставник во консултациите со чинителите, **но дали треба да се земат предвид сите поплаки** - и како? **Јасно, оние што ќе го изгубат својот дополнителен профит** затоа што ги искористувале комплицираните процедури и регулативи, **не треба да бидат обештетени**. Но, другите случаи се потешки и може да има легитимна причина да се обештетат оние што изгубиле.

Постојат **два вида на компензација**:

- **директни финансиски плаќања** (т.е. некои од трошоците се префрлаат од чинителите во буџетот)

- **прилагодување на реформата** (т.е. постепено или прилагодено спроведување) **или дополнителни мерки** за ублажување на трошоците

Еве неколку примери за компензации на трошоците:

Либерализација на пазарот - исплата: **субвенционирање на цените** за сиромашните домаќинства, а можеби дури и за микро бизниси.

комплементарна мерка: **преструктурирање на субвенцијата** за сегашните големи / домашни компании кои ќе се соочат со посилна конкуренција.

комплементарна мерка: **посветена програма за активен пазар на труд** за преквалификација и повторно вработување на луѓе кои ќе изгубат работа со постојните компании.

Неформална економија - плаќање: **додаток за данок или субвенција** за работодавците кои вработуваат нелегални работници на легален начин

комплементарна мерка: **данок / укинување на парична казна** за деловните субјекти кои ќе почнат да работат на легален начин.

Мерки за активирање на пазарот за обука - прилагодување на реформата: условот за активирање **не се наметнува на најранливите** луѓе / групи, за другите групи се **вovedува постепено**.

Сето ова звучи во ред, но **има ограничувања бо компензациите**:

- финансиските компензации **може да бидат многу скапи за буџетот**,

- прилагодувањето на реформите, ако се премногу, **може да ја наруши реформата** и следствено таа да стане помалку ефикасна

КОЈА Е ВРЕДНОСТА И ГРАНИЦИТЕ НА КОНСУЛТАЦИИТЕ СО ЧИНИТЕЛИТЕ

Примери на консултации кои се корисни:

нелегална економија, мерки за активирање - некои чинители, на пр. невладина организација што работи во полето на социјалната заштита, некои синдикати - може да бидат многу корисни за да ви се разјасни кои групи ќе бидат најмногу повредени од мерките, како и во размислувањата како точно можете да им помогнете / компензирате.

преструктурирање (или која било друга) субвенција - деловните чинители можат да ви помогнат подобро да ја дизајнирате субвенцијата, така што таа навистина ќе помогне и ќе функционира.

Но, од друга страна, **скоро сите чинители ќе имаат тенденција да претеруваат со нивниот случај:**

сегашните големи компании на пазарот - ќе ви ги презентираат нивните приходи и загуби на работни места поради либерализацијата и ќе ги преценат трошоците.

неформално вработување - бизнисите ќе ги преувеличат трошоците за легалното вработување во споредба со неформалното и ќе го занемарат.

активирање / социјални мерки - некои невладини организации или синдикати може да ги стават скоро сите во исклучително ранлива група и истите да бидат многу повредени од предложената реформа.

Значи, **во многу случаи, консултациите (ако се сериозни) се претвораат во преговори**

- **ги презентирате придобивките од реформата**, можеби со претерано нагласување на придобивките и со ненагласување на трошоците,

- **чинителите кои ги носат трошоците го прават токму спротивното** (претеруваат со трошоците, ги намалуваат придобивките). Тие може да го прават тоа и затоа што треба да го импресионираат своето членство, или едноставно не ја сакаат владата,

- **чинителите кои ќе имаат корист од реформата** може да ги поддржат вашите аргументи и да дадат позитивни предлози за подобрувања

Друга карактеристика што ги отежнува преговорите е тоа што **не сите чинители се подеднакво влијателни**, и ова може да го балансира резултатот на погрешен начин. Чинителите се разликуваат со нивното **членство**, финансиски **ресурси**, организациски **капацитет**, застапување и **вештини за сл.** Највлијателни се веројатно оние кои имаат директен **пристап до медиуми, донесување на политички одлуки или меѓународни организации.**

РЕЗИМЕ

Консултациите со чинителите се корисни, ви даваат информации и можност да ги разберете. Исто така можат да ви помогнат да ја направите реформата подобра, односно поефикасна и со помалку трошоци.

Тие исто така можат да ви помогнат да ги **балансираат аргументите на чинителите** кои имаат корист од реформата, наспроти оние за коишто истата претставува трошок.

Меѓутоа, **ако интересите на спротивставените чинители преовладуваат, може да се случи тие да ја намалат реформата** и да ја направат неефикасна.

Предизвикот **за вас е да ги зголемите позитивни страни и да ги намалите негативните страни** - воведување надоместоци, ако е потребно, но зачувувајќи ја ефективноста на реформите.

Во реалноста, резултатот ќе зависи

- од тоа колку вие верувате во реформата (добро дизајнирана, навистина корисна, потребна ...), т.е. вашата сопственост на реформата
- за тоа колку поддршка има за реформата од креаторите на политичката одлука, кои на крајот ги сносат политичките трошоци на реформите доколку се непопуларни, имаат големи противници или едноставно, не се соодветни и добро спроведени.

